

ας. Ἡ εὐτυχία ἢ ἡ δυστυχία ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, κρέματα ἐκ τῆς τιμῆς ἢ καταφρονήσεως, τὴν ὁποίαν ἠθέλομεν δεῖξει εἰς τὸ λογικόν, τὸν θεῖον τοῦτον ἄγγελον καὶ φύλακα τῆς ὑπάρξεως καὶ εὐδαιμονίας ἡμῶν.

Νέοι, μελετήσατε τὰς συντόμους ταύτας ἀληθείας· συλλογίσθητε ὁποῖαν δύναμιν ἔχετε διὰ τοῦ θείου τούτου λόγικοῦ, ἐὰν σέβησθε καὶ ἐπιμελήσθε αὐτό! Οἱ δι' ἀρετὴν καὶ σοφίαν ἀθάνατοι ἄνδρες, ὧν τὰ ὀνόματα σέβασθε, δὲν ἀπθηναντίσθησαν δι' ἄλλο, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐπιμέλειαν καὶ καλὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ, ὃ καὶ ὑμεῖς ἔχετε, ὡς ἐκεῖνοι, ὑπερέχετε δὲ ἐκείνων, ὡς τέκνα φωτός, ὡς τέκνα τῆς ἀωμότητος ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ νεανικὴ αὕτη ἡλικία εἶναι ὁ πολῦτιμος χρόνος τοῦ σταδίου τῶν πλέον σπουδαίων ἀγώνων ὑμῶν· ἐκ τῶν ἀγώνων τούτων θέλει προέλθει ἢ μετὰ ταῦτα παντοεινὴ δόξα καὶ εὐτυχία ὑμῶν. Δὲν ἐγεννήθητε ὑπ' οὐρανὸν διμειχλῶδη καὶ ζοφερὸν, διὰ νὰ παραπονήσθε φυσικὴν βαρύνουσαν· οὗτος εἶναι πάντοτε ὁ γλυκύτατος οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος. Δὲν πατεῖτε ἐπὶ γῆς περιλαμβανούσης λείψανα καὶ μνήματα προγόνων βαρβάρων· ὑπὸ τὰ βήματα ὑμῶν εἶναι ἔτι ἡ κόνις τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν. Τιμᾶτε ἑαυτούς· τιμᾶτε τὸ λογικόν, ἐπιμελεῖσθε τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ, τιμᾶτε τὸ ὄνομα *Ἑλλην*, ἐμμένετε πιστὰ καὶ ἀμεμπτα τέκνα τῆς ἀωμότητος ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ θέλετε εἶσθαι πάντοτε ἀγαπητοὶ εἰς τὸν Θεόν, εὐτυχεῖς εἰς ἑαυτούς, καὶ ὠφέλιμοι εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν εἰς ἑαυτὸν καθήκοντων τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος σύνθετος ὢν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὀφείλει νὰ ἐκπληροῖ εἰς ἑαυτὸν καθήκοντα ἀνάλογα μὲ τὰ δύο ταῦτα οὐσιώδη μέρη τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ φύσεως, καὶ πρέπει νὰ ἀγωνίζεται διὰ νὰ προμηθεύῃ καὶ εἰς τὰ δύο τὴν ἀνήκουσαν εὐτυχίαν καὶ βελτίωσιν. Τοῦτο ὅμως πῶς δύναται νὰ κατορθωθῇ, ἂν δὲν γνωρίζῃ αὐτὸς ἑαυτόν; Ἐπειδὴ δὲ ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ εὐγενέστερον μέρος, ἀπὸ τῆς γνώσεως αὐτῆς πρέπει ν' ὀρχίσῃ τὴν περὶ ἑαυτοῦ γνώσιν.

Ἡ ψυχὴ εἶναι ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου αἰτία τῶν ζωϊκῶν αὐτοῦ κινήσεων καὶ πηγὴ τοῦ σκέπτεσθαι καὶ κρίνειν· εἶναι οὐσία νοερὰ καὶ ἀθάνατος, ἣν ὁ Θεὸς συνέδεσε μυστηριωδῶς μὲ τὸ σῶμα.

Α'. Λέγομεν νοερὰν τὴν ψυχὴν, ἡγοῦν παντάπασι διάφορον τῆς ὕλης· διότι ἡ ὕλη εἶναι σύνθετος ἐκ μερῶν, καὶ οἷοθεν δὲν ἐνεργεῖ, ἐὰν δὲν κινήθῃ ὑπ' ἄλλης τινὸς αἰτίας· εἶναι ἀναισθητος, ἄσκεπτος, ἀσυλλόγιστος. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐξ ἐναντίας εἶναι ἀπλῆ, ἀμερῆς, ἀδιαίρετος καὶ ἐξ